

บทที่ ๕

สรุป ปัญหาและข้อเสนอแนะ

มันสำปะหลังเป็นพืชไร่พื้นเมืองซึ่งปลูกแพร่หลายในแถบร้อนของทวีปอเมริกาใต้ ต่อมาได้แผ่ขยายมาถึงทวีปอาฟริกา และเอเชีย แหล่งผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญได้แก่ประเทศบราซิล ซึ่งผลิตมันสำปะหลังได้มากที่สุดในโลก รองลงมาได้แก่ อินโดนีเซีย ในจีเรีย อินเกีย ไทย พูกันดา และโบซัมบิก

มันสำปะหลังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่น ใช้บริโภค - โดยตรง หรือนำไปแปรรูปเป็นมันสำปะหลังแห้ง มันสำปะหลังปั่น มันสำปะหลังอัดเม็ด ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์ และใช้ในการผลิตแป้งมันสำปะหลังเพื่อใช้ในการบริโภคและอุตสาหกรรม

ตลาดผลิตภัณ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศเยอรมัน ตะวันตก เนเธอร์แลนด์ และเบลเยียม ส่วนตลาดแป้งมันสำปะหลังที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และแคนาดา

ประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญได้แก่ ประเทศไทย ซึ่งเป็นประเทศที่ส่งผลิตภัณ์มันสำปะหลังออกมากที่สุดในโลก อินโดนีเซีย มาเลเซีย และบราซิล

มันสำปะหลังเป็นพืชไร่ที่นิยมปลูกกันกว้างแพร่หลายในประเทศไทย และมีการขยายเนื้อที่เพาะปลูกเพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นทุกปี แหล่งผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญของไทย ได้แก่ จังหวัดระยอง ชลบุรี นครราชสีมา ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และกำแพงเพชร

มันสำปะหลังที่ผลิตได้ประมาณร้อยละ ๕๐ จะส่งออกไปจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ ตลาดผลิตภัณ์มันสำปะหลังของไทยอาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ตลาดที่สำคัญคือประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เช่น เนเธอร์แลนด์ เยอรมันตะวันตก ฝรั่งเศส และเคนมาร์ค และตลาดแปงมันสำปะหลัง ตลาดที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น

ในปีหนึ่ง ๆ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังทำรายได้ให้กับประเทศคิดเป็นมูลค่านับพันล้านบาท ปริมาณและมูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นทุกปี ในปี ๒๕๑๖ สามารถทำรายได้ให้กับประเทศไคมากเป็นอันดับที่ ๔ รองจากยางพารา ข้าว และข้าวโพด ในการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังก็มีสภาพการณ์และต้องประสบปัญหาเช่นเดียวกันกับการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรกรรมอื่น ๆ ปัญหาซึ่งนับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอาจแยกกล่าวเป็นข้อ ๆ ได้ดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตหัวมันสำปะหลัง

๑.๑ ปัญหาผลผลิตต่อไร่ต่ำ ในปัจจุบันผลผลิตหัวมันสำปะหลังต่อไร่ของไทยปรากฏว่ายังอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ กล่าวคือ ไร่ผลิตเฉลี่ยประมาณ ไร่ละ ๒.๓ - ๒.๔ เมตริกตัน เท่านั้น^(๑) ซึ่งจากการทดลองของกรมส่งเสริมการเกษตรพบว่า ถ้ามีการปลูกอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว จะสามารถให้ผลผลิตได้ถึงไร่ละประมาณ ๔.๗ ถึง ๔.๒ เมตริกตัน สาเหตุที่ผลผลิตต่อไร่ต่ำอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

(๑) เกษตรกรทำการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่เดิมที่ปลูกกันเป็นเวลาหลายปีโดยไม่มีการปลูกพืชอื่น ๆ หมุนเวียนเลย มันสำปะหลังเป็นพืชที่ชอบขึ้นในดินที่มีลักษณะร่วนปนทราย ซึ่งตามปกติดินประเภทนี้มีธาตุอาหารน้อยอยู่แล้ว เมื่อใช้ปลูกมันสำปะหลังซึ่งเป็นพืชที่จำเป็นต้องใช้ธาตุอาหารในดินมากกว่าปกติ จึง

(๑) กรมส่งเสริมการเกษตร

ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่เดิม
ติดต่อกันหลายปีจึงทำให้ผลผลิตต่อไร่ลดต่ำลง

(๒) เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก
ดิน เนื่องจากในปัจจุบันปุ๋ยมีราคาสูง การใช้ปุ๋ยจึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นมาก
ในขณะที่ราคาหัวมันสำปะหลังเพิ่มสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย เกษตรกรจึงไม่นิยมใช้ปุ๋ย
เพื่อเพิ่มผลผลิต เพราะเกรงว่ารายได้อาจได้รับเพิ่มขึ้นจะไม่คุ้มกับการลงทุน

(๓) ปัญหาเรื่องพันธุ์ ปรากฏว่ามันสำปะหลังที่ใช้ปลูกกันอยู่ใน
ประเทศไทยในขณะนี้มียุหลายพันธุ์ แต่ไม่ค่อยมีคุณสมบัติเด่นที่แตกต่างกันนักและ
ให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ทางคานาวิชาการเกี่ยวกับ
วิธีการเพาะปลูกที่ถูกต้องตามหลักวิชา เพราะขาดเจ้าหน้าที่ให้การแนะนำส่งเสริม
ผลผลิตต่อไร่จึงต่ำ และมีกำไรน้อย

(๔) เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดแคลนเงินทุนที่จะใช้ในการปรับปรุง
เทคนิคการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรส่งเสริมให้มีการปลูกพืชหมุนเวียนบ้าง เช่น ถั่วเหลือง ถั่ว
ลิสง เพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน ในเขตจังหวัดชลบุรีมีการทดลองเพื่อปรับปรุง
คุณภาพของดินโดยการปลูกพืชตระกูลถั่วแซม ผลปรากฏว่า การปลูกพืชแซมนั้นจะต้อง
ลดจำนวนต้นมันสำปะหลังลงโดยขยายระยะปลูกให้ห่างออกไป แต่ในเขตจังหวัดระยอง
ที่อำเภอแกลง การปลูกพืชแซมสามารถทำได้โดยคงระยะห่างของต้นไว้ในระดับ
เดิม แต่อย่างไรก็ตาม การปลูกพืชแซมนี้ยังอยู่ในระหว่างการทดลองจึงยังไม่สามารถ
ทราบผลที่แน่นอนว่า ประโยชน์ที่ได้รับจะเพิ่มขึ้นจากเดิมหรือไม่ นอกจากนี้การปลูกพืช
แซมยังเป็นอุปสรรคต่อการบำรุงรักษาต้นมันสำปะหลัง ซึ่งต้องมีการไถพรวนดินโคนต้น

อีกด้วย เพราะฉะนั้น หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจึงควรที่จะทำการทดลอง เพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อที่จะนำไปเผยแพร่แก่เกษตรกรต่อไป

(๒) การใช้จ่ายเพื่อเพิ่มผลผลิตก็เป็นการแก้ไขปัญหาอีกวิธีหนึ่ง แต่เนื่องจากปุ๋ยมีราคาสูงจึงทำให้เกษตรกรไม่กล้าลงทุน เพราะเกรงว่าราคาผลผลิตที่จำหน่ายไปจะไม่คุ้มกับเงินที่ลงทุนไป เพราะฉะนั้นทางรัฐบาลควรหาทางช่วยเหลือเกษตรกร โดยการจัดหาปุ๋ยราคาถูกมาจำหน่าย ซึ่งอาจจะขอความร่วมมือจากสถาบันเกษตรกร เช่น สหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกร เพื่อช่วยเหลือในด้านการจัดจำหน่ายปุ๋ยให้แก่เกษตรกรโดยตรง คือ ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรโดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ นอกจากนี้ รัฐบาลควรมีส่วนในการส่งเสริมการใช้จ่ายที่ถูกต้อง โดยการสาธิตวิธีการใช้ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้านการวิเคราะห์เพื่อหาปุ๋ยสูตรที่เหมาะสมกับดินในแต่ละท้องถิ่นต่อไป

(๓) รัฐบาลควรจัดหาพันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูง ซึ่งได้รับการปรับปรุงและทดลองไถ่ผลมาแล้วจากต่างประเทศ มาทดลองปลูกในประเทศเพื่อคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสม และพยายามปรับปรุงพันธุ์ที่เราใช้อยู่ในปัจจุบันให้มียieldสูงขึ้นเพื่อที่จะแนะนำแก่เกษตรกรต่อไป

(๔) เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตรายย่อยและขาดการรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นสถาบันเกษตรกร เพื่อระดมทุนในการปรับปรุงเทคนิคการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะการปรับปรุงเทคนิคบางอย่างต้องใช้เงินทุนมาก เช่น การใช้เครื่องจักรผ่อนแรงในการไถร่องมันให้ลึก เป็นต้น รัฐบาลควรมีบทบาทในการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร หรือสมาคมการเกษตรขึ้น เพื่อรวมทุนกันซื้อเครื่องจักรซึ่งมีราคาสูงมาใช้ร่วมกัน นอกจากนี้การรวมกลุ่มของเกษตรกรอาจจะให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิกได้อีก เช่น ให้บริการเงินกู้ ส่งเสริมความรู้ทางเกษตรกรรม จัดจำหน่ายปุ๋ยและเครื่องมือ ตลอดจนเป็นแหล่งกระจายข่าวสารการตลาดให้แก่เกษตรกร เป็นต้น

๑.๒ ปัญหาเรื่องความไม่แน่นอนของราคา ราคาหัวมันสำปะหลัง ที่เกษตรกรได้รับมักจะเคลื่อนไหวขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา จึงเป็นการยากที่เกษตรกรจะคาดคะเนราคาจำหน่ายไวล่วงหน้าได้ ซึ่งนับว่าเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรไม่กล้าลงทุนในการปรับปรุงการผลิต เพราะเกรงว่า ถ้าราคาหัวมันสำปะหลัง - ลดต่ำลงจะประสบการขาดทุน นอกจากนี้ความไม่แน่นอนของราคาทำให้เกษตรกรคาดคะเนไม่ไถ่ว่าควรจะลดหรือขยายเนื้อที่เพาะปลูกในปีต่อไปหรือไม่ ในด้านการกำหนดราคานั้น ปรากฏว่าพ่อค้าคนกลางเป็นผู้มีอิทธิพลในการกำหนดราคาซึ่งทำให้เกษตรกรต้องเสียเปรียบพ่อค้าคนกลางเหล่านี้มาก เพราะบางปีที่มีผลผลิตออกสู่ - ตลาดมาก พ่อค้าคนกลางเหล่านี้ก็มักจะกดราคาซื้อ บางครั้งเกษตรกรจำเป็นต้องขายผลผลิตไปในราคาที่ไม่คุ้มทุน

ข้อเสนอแนะ

(๑) ควรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปของสหกรณ์ผู้ผลิต เพื่อกำหนดนโยบายการจำหน่ายสินค้าที่ผลิตได้ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองราคา (Bargaining Power) สูงขึ้นกว่าที่จะแย่งกันจำหน่าย

(๒) รัฐบาลและสถาบันเกษตรกรควรมีบทบาทในการกำหนดราคาจำหน่ายขั้นต่ำสุดในแต่ละฤดูกาล เพื่อเป็นหลักประกันแก่เกษตรกรผู้ผลิตที่จะจำหน่ายสินค้าของตนในราคาที่เป็นธรรม

(๓) ควรมีการกระจายข่าวสารด้านการตลาดให้มากขึ้น เพื่อให้เกษตรกรทราบความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับราคามันสำปะหลังทุกระยะ ซึ่งเป็นวิธิต่างหนึ่งที่ป้องกันมิให้พ่อค้าคนกลางเอาเปรียบเกษตรกรมากเกินไป

๒. ปัญหาเกี่ยวกับการแปรรูปหัวมันสำปะหลัง

๒.๑ ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังแห้ง วิธีการผลิตมันสำปะหลัง - แห้งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่ามีปัญหาหลายประการที่เป็นอุปสรรคดังนี้ คือ

(๑) การลดความชื้นในมันสำปะหลังให้เหลือเพียงร้อยละ ๑๕ ในทางปฏิบัติใช้วิธีการตากกลางแจ้งบนลานซีเมนต์ โดยอาศัยแสงแดดเข้าช่วยในการทำให้น้ำระเหยออกจากมันสำปะหลังซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัยสภาพของดินฟ้าอากาศเข้าช่วยเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าเป็นการผลิตในฤดูฝนหรือระยะที่มีความชื้นในอากาศสูง การตากมันสำปะหลังโดยวิธีนี้จะต้องใช้เวลาานานขึ้นกว่าในฤดูแล้ง ทำให้นผลิตมันสำปะหลังแห้งในฤดูฝนลดต่ำลง และต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงขึ้น

(๒) มันสำปะหลังแห้ง ซึ่งมีลักษณะเป็นชิ้นที่ผลิตในขณะนี้มีขนาดใหญ่เกินไป นอกจากจะทำให้เสียเวลาในการตากนานขึ้นแล้ว เมื่อนำไปผ่านเครื่องจักรเพื่ออัดให้เป็นเม็ดจะทำให้เครื่องจักรสึกหรอเร็วขึ้น เพราะจานอัดจะต้องทำหน้าที่บดมันสำปะหลังให้เป็นชิ้นเล็ก ๆ อีกด้วย แทนที่จะทำหน้าที่อัดเม็ดเพียงอย่างเดียว

(๓) พ่อค้าคนกลางมักจะกดราคารับซื้อมันสำปะหลังแห้ง บางครั้งราคาที่กำหนดไว้ต่ำกว่าจนไม่คุ้มกับต้นทุนการผลิต ทำให้ผู้ผลิตบางรายต้องใช้วิธีเจือปนวัสดุอื่น ๆ เช่น ทราย ดินมันสำปะหลัง ชังขาวโปก เป็นต้น ปะปนลงไปด้วย เพื่อให้คุ้มต้นทุนการผลิต และเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มันสำปะหลังแห้งมีคุณภาพต่ำ จากสภาพการณ์เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผู้ผลิตมันสำปะหลังแห้งส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตรายย่อย ๆ และมีจำนวนมากกว่าผู้รับซื้อ ซึ่งโคแก พ่อค้าคนกลาง และโรงงานผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด ทำให้เกิดการแข่งขันกันในด้านกาจำหน่ายและเป็นช่องทางให้ผู้รับซื้อกดราคาได้

(๔) ในขณะนี้ยังไม่มีการศึกษาวิจัยเพื่อที่จะค้นหาวิธีการผลิตมันสำปะหลังแห้งที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

ขอเสนอแนะ

(๑) ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหาทางปรับปรุงวิธีตากมันให้ได้

ผลดียิ่งขึ้น ผลการวิจัยเท่าที่เคยมีผู้ทำมาแล้ว (๒) ปรากฏว่าการลดความชื้นในมันสำปะหลังให้เหลือเพียง ๑๔ % สามารถทำได้โดยใช้เครื่องจักรอบให้แห้ง แต่วิธีนี้มีข้อเสียคือ จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงชันมาก คือประมาณ ๒๒ บาท ต่อการผลิตมันสำปะหลังแห้ง ๑๐๐ กิโลกรัม นอกจากนี้ยังต้องมีวัตถุดิบคอยป้อนเครื่องจักรอบตลอดเวลาเพื่อให้ปริมาณการผลิตสม่ำเสมอ ส่วนข้อดีคือ จะไดมันสำปะหลังแห้งที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้และสามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้แน่นอนกว่าการตากโดยอาศัยแสงแดด ผู้วิจัยได้แนะนำแต่เพียงว่าวิธีตากที่นำจะได้ผลดีกว่า คือ การตากโดยอาศัยแสงแดดและเครื่องจักรผสมกัน ซึ่งผู้เขียนคิดว่าน่าจะมีผู้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป โดยการทดลองตากโดยวิธีต่าง ๆ ผสมกันเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตเสียของการตากแต่ละวิธี และเลือกวิธีที่เหมาะสมที่สุดเพื่อนำมาเผยแพร่และใช้ปฏิบัติกันต่อไป

(๒) ควรปรับปรุงวิธีการหันหัวมันสำปะหลังให้มีขนาดเล็กลงกว่าเดิมเพื่อประหยัดเวลาในการตากและรักษาเครื่องจักรสำหรับอัดเม็ดให้มีอายุใช้งานได้นานขึ้น

(๓) รัฐบาลและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย ควรมีบทบาทในการกำหนดราคาซื้อขายที่เป็นธรรมแก่ทั้งฝ่ายผู้ผลิตและผู้ซื้อ

(๔) ควรจัดตั้งศูนย์เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการผลิต และการจำหน่าย เพื่อเป็นแหล่งที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ผู้สนใจศึกษาคนควาได้นำมาใช้ในการอ้างอิงหรือทำการวิจัยให้เป็นประโยชน์ต่อไป

๒.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ด จากการที่ศึกษาพบว่ามันสำปะหลังอัดเม็ดที่มีคุณภาพต่ำเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

(๑) การนำมันสำปะหลังแห้งซึ่งมีคุณภาพต่ำมาใช้ในการผลิตมันสำปะ -

(๒) บริษัทเซฮาเฟ, การผลิตและการควบคุมการส่งออกในประเทศไทย และการวางตลาดในยุโรปของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ด, เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องภาวะและปัญหาการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ที่จังหวัดชลบุรี

หลังอัดเม็ด ทำให้มันสำปะหลังอัดเม็ดที่ผลิตได้มีคุณภาพต่ำไปด้วย กล่าวคือ มันสำปะหลังแห้งที่มีความชื้นสูงกวารอยละ ๑๔ ถ้านำมาอัดเม็ดจะทำให้มันสำปะหลังอัดเม็ดที่ผลิตได้มีความชื้นสูงและนิ่ม ไม่จับกันเป็นก้อนแข็ง ทำให้แตกร่วนใต้ง่ายและเป็นสาเหตุทำให้เกิดความรอนสูงในขณะขนส่ง เกิดมีเชื้อราและแบคทีเรียซึ่งผู้ใช้น้ำมันสำปะหลังอัดเม็ดในยุโรปมีความรังเกียจมาก

(๒) ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดยังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิต ทำให้ผู้ผลิตไม่มีกำไรจากการจำหน่ายเพียงพอที่จะปรับปรุงการผลิตให้ดีขึ้นได้

(๓) ผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดพื้นเมืองจะใช้เครื่องจักรที่ผลิตภายในประเทศ ซึ่งมีประสิทธิภาพในการอัดเม็ดต่ำ เพราะทำด้วยเหล็กที่มีคุณภาพต่ำ เนื้อเหล็กอ่อน การเจาะรูจานสำหรับอัดก็ไม่เรียบสม่ำเสมอ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีคุณภาพต่ำ

(๔) ผู้ผลิตส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ที่จะปรับปรุงเทคนิคการผลิตให้สูงขึ้น นอกจากนี้ระบบการบันทึกต้นทุนการผลิตของโรงงานยังไม่ได้เป็นไปตามหลักการบัญชีต้นทุนซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป จึงขาดแคลนข้อมูลสถิติที่เชื่อถือได้สำหรับที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อวัดประสิทธิภาพในการผลิตและเป็นประโยชน์ในการหาข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหาดัง ๆ ใต้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

(๑) ผู้ผลิตมันสำปะหลังอัดเม็ดควรที่จะเข้มงวดในการเลือกมันสำปะหลังแห้งที่นำมาใช้ในการอัดเม็ด โดยพยายามใช้แต่มันสำปะหลังแห้งที่มีคุณภาพตามมาตรฐานเท่านั้น และปฏิเสธการรับซื้อมันสำปะหลังแห้งที่มีคุณภาพต่ำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ผลิตมันสำปะหลังแห้งพยายามปรับปรุงคุณภาพมันสำปะหลัง

แห่งให้สูงขึ้น

(๒) สมาคมโรงงานมันสำปะหลังไทย สมาคมการค้ามันสำปะหลังไทย และหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทในการกำหนดราคาขั้นต่ำของมันสำปะหลังอัดเม็ด เพื่อให้เป็นธรรมแก่ผู้ผลิตและป้องกันมิให้ผู้ส่งออกเอาเปรียบผู้ผลิตจนเกินไป นอกจากนี้ควรที่จะจัดให้มีการแบ่งคุณภาพมันสำปะหลังอัดเม็ดเป็นชั้น (Grades) ต่าง ๆ และใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคา เพื่อให้ผู้ผลิตมีกำลังใจที่จะปรับปรุงคุณภาพของมันสำปะหลังอัดเม็ดให้สูงขึ้น เพราะสภาพการณ์เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันปรากฏว่า มันสำปะหลังอัดเม็ดที่จำหน่ายอยู่ในขณะนี้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ มันสำปะหลังอัดเม็ดที่ใช้เครื่องหมายการค้า (Brand Pellets) ซึ่งหมายถึงมันสำปะหลังอัดเม็ดที่ผลิตโดยเครื่องจักรที่ทันสมัย อีกประเภทหนึ่ง คือ มันสำปะหลังอัดเม็ดพื้นเมือง (Native Pellets) หมายถึงมันสำปะหลังอัดเม็ดที่ผลิตโดยเครื่องจักรซึ่งผลิตภายในประเทศ ในค่านการจำหน่าย ปรากฏว่า มันสำปะหลังอัดเม็ดที่ใช้เครื่องหมายการค้าจะจำหน่ายได้ในราคาสูงกว่า เพราะเชื่อกันว่ามีคุณภาพดีกว่าชนิดหลัง ผู้เขียนเชื่อว่าถ้ามีหลักประกันว่ามันสำปะหลังอัดเม็ดที่มีคุณภาพดีตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้นอย่างแน่นอนแล้ว ย่อมทำให้ผู้ผลิตกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

(๓) ควรส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้ด้านเทคนิคการผลิตและการจัดการอย่างมีหลักเกณฑ์ (Scientific Management) แก่ผู้ผลิตให้มากขึ้นกว่าเดิม เช่น การจัดการอบรมหรือสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ เพื่อแนะนำเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในทางปฏิบัติได้ เพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) ส่งเสริมการศึกษาวิจัยเพื่อที่จะปรับปรุงเครื่องจักรสำหรับอัดเม็ด

ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นทัดเทียมกับเครื่องจักรของต่างประเทศ

๓. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย อาจจำแนกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

๓.๑ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีขาเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัน
เป็นผลสืบเนื่องมาจากนโยบายการเกษตรร่วมกันของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป
นโยบายการเกษตรร่วมกัน (Common Agricultural Policy) สำหรับซีพีพี
เริ่มประกาศใช้ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ โดยประชาคมเศรษฐกิจยุโรป
(European Economic Community) ได้จัดรูปการดำเนินงานและวาง
ระเบียบกฎข้อบังคับต่าง ๆ ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง คือ การยกเลิกภาษีศุลกากร
กักรระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้สินค้าเกษตรกรรมในระหว่าง
ประเทศสมาชิกด้วยกัน และการใช้ระบบภาษีศุลกากรแปรผัน (Variable levy)
กับสินค้าเกษตรกรรมที่นำเข้าจากประเทศที่มีได้เป็นสมาชิก ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกัน
การแข่งขันจากภายนอก นอกจากนี้ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปยังมีความต้องการ
ที่จะยกระดับฐานะของเกษตรกรภายในกลุ่มประเทศสมาชิกด้วยการกำหนดราคา
-
ผลิตผลทางเกษตรไว้แน่นอนโดยจะกำหนดราคาไว้ล่วงหน้าสำหรับแต่ละฤดูกาลและ
มีการปรับปรุงทุกเดือนซึ่งเรียกราคานี้ว่า BEC Price Level

ซีพีพี (Grains) ที่ประเทศสมาชิกผลิตได้เป็นผลิตผลทางเกษตรชนิด
หนึ่ง ซึ่งประชาคมเศรษฐกิจยุโรปให้ความคุ้มครอง โดยการประกันราคาซื้อขายไว้
ล่วงหน้า เรียกว่า Indicative Price หมายถึง ราคาขายส่งของซีพีพีต่างๆ
ที่คุยส์เบอร์ก (Duisburg) ประเทศเยอรมันตะวันตกซึ่งถือกันว่าเป็นบริเวณ ที่
ขาดแคลนซีพีพีมากที่สุด โดยทั่วไป Indicative Price จะมีราคาสูงกว่า
-
ระดับราคากลางโลก (World Price Level) เสมอ และเพื่อเป็นการป้องกัน

การแข่งขันจากภายนอก ประเทศเศรษฐกิจยุโรปได้กำหนดไว้ว่า ภาษีที่นำเข้าจากประเทศที่มีได้เป็นสมาชิกนั้นจะต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงมาก กล่าวคือ ภาษีขาเข้าทั้งหมดจะประกอบด้วย ส่วนคงที่ (fixed element) ในอัตรา ร้อยละ ๐.๒๕ หน่วยบัญชี (unit of account)^(๓) ต่อ ๑๐๐ กิโลกรัม และส่วนแปรได้ (variavle element) ร้อยละ ๑๔ ของภาษีขาเข้า ของ ชาวบาร์เลย์ ซึ่งราคาขั้นต่ำนำเข้าเมื่อรวมกับภาษีขาเข้าแล้ว (Threshold price) จะต้องมีราคาไม่ต่ำกว่า Indicative Price เสมอ

สำหรับอัตรารักษาเข้าของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังนั้น เนื่องจากมีข้อตกลงตาม Brussel Tariff Nomenclature ๐๗.๐๖ ของแกตต์ (General Agreement on Tariff and Trade)^(๔) ซึ่งมีนโยบายที่จะสนับสนุนการส่งออกสินค้าออกของประเทศที่กำลังพัฒนา จึงตกลงให้ลดอัตรารักษาเข้าของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ซึ่งหมายถึงมันสำปะหลังแห้ง มันสำปะหลังป่น และมันสำปะหลังอัดเม็ด โดยเรียกเก็บภาษีขาเข้าทั้งหมดเพียงร้อยละ ๖ ของมูลค่านำเข้าคิดตามราคา ซี ไอ เอฟ

จากข้อกำหนดพิเศษดังกล่าวข้างต้น ทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ในด้านการค้า กล่าวคือ การยกกระตือรือร้นราคาขั้นต่ำในกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคม

(๓) 1 unit of account = 0.888 กรัม ของทองบริสุทธิ์ หรือ เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐอเมริกา ก่อนลดค่าครั้งแรก (18 ธ.ค. 14)

(๔) Truman P. Phillips, Cassava Utilization And Potential Markets, International Development Trade Centre, Canada 1974

เศรษฐกิจยุโรป จะมีผลทำให้ราคาข้าวโพสสูงขึ้นมาก ประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปบางประเทศซึ่งผลิตข้าวโพสได้ไม่เพียงพอแก่ความต้องการใช้ภายในประเทศ และจำเป็นต้องนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปในราคาซึ่งเมื่อรวมกับภาษีขาเข้าแล้ว จะต้องไม่ต่ำกว่า EEC Price Level เพราะฉะนั้นเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตอาหารสัตว์ให้ต่ำลง บรรดาผู้ผลิตอาหารสัตว์จึงหันมานิยมใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นวัตถุดิบแทนข้าวโพสซึ่งมีราคาสูง ทั้งนี้เพราะตามปกติผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีราคาต่ำกว่าข้าวโพสอยู่แล้ว เมื่อเสียภาษีขาเข้าในอัตราค่าก็ยิ่งทำให้ราคาค่ามาก เมื่อเปรียบเทียบกับราคาข้าวโพส นอกจากนั้นผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังก็มีคุณค่าทางโภชนาการเท่าเทียมกับข้าวโพส จึงทำให้ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ภายหลังการประกาศใช้นโยบายการเกษตรรวมกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าภาวะการค้ำผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยจึงขึ้นอยู่กับนโยบายภาษีของประชาคมเศรษฐกิจยุโรปเป็นอย่างมาก ถ้าข้อตกลงเกี่ยวกับอัตรารภาษีที่ไชบังคับอยู่ในปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงไปย่อมจะมีผลทำให้ภาวะการค้ำผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยเปลี่ยนแปลงไปทันที ในขณะที่ปรากฏว่าประเทศฝรั่งเศสซึ่งเป็นประเทศสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญของประชาคมเศรษฐกิจยุโรปสามารถผลิตข้าวโพสได้มากเกินความต้องการใช้ภายในประเทศ และเป็นประเทศที่ส่งข้าวโพสออกไปขายในยุโรปมากที่สุด ได้พยายามเรียกร้องให้มีการพิจารณาอัตรารภาษีขาเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังใหม่อีกครั้ง ซึ่งถ้าประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปเห็นด้วยกับการเพิ่มอัตรารภาษีขาเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเมื่อใด ก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อภาวะการค้ำผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยอย่างแน่นอน

ขอเสนอแนะ

เนื่องจากในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ออกไปจำหน่ายยังกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ประมาณร้อยละ ๕๐ ของปริมาณที่ผลิตได้ทั้งหมด มีเพียงส่วนน้อยที่ส่งไปขายยังประเทศอื่น ๆ เช่น เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และไต้หวัน ตลาดการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย จึงยังคงแคบอยู่ เพราะต้องพึ่งตลาดยุโรปเป็นส่วนใหญ่ ภาวะการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยจึงขาดความมั่นคง ถ้าประชาคมเศรษฐกิจยุโรปเปลี่ยนแปลงนโยบายเรื่องอัตราภาษีนำเข้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังโดยเพิ่มอัตราการเก็บภาษีนำเข้าให้สูงขึ้นแล้ว จะมีผลกระทบต่อการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยทันที ขอเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหานี้เห็นว่ารัฐบาลและองค์การของเอกชนที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายและวางมาตรการที่จะรักษาตลาดต่างประเทศเดิมไว้ให้มั่นคง และพยายามขยายตลาดต่างประเทศให้กว้างขวางขึ้นเพื่อกระจายความเสี่ยงภัยออกไป โดยพยายามศึกษาหาตลาดใหม่ (Potential markets) ในปี ๒๕๑๗ นี้ ปรากฏว่า มีประเทศลูกค้ารายใหม่ได้สั่งซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยไปทดลองใช้ในทางอุตสาหกรรม และเลี้ยงสัตว์ในปริมาณที่น่าสนใจ เช่น ประเทศเกาหลีใต้ ได้สั่งซื้อมันสำปะหลังแห้งเพื่อใช้ทำแอลกอฮอล์เป็นปริมาณมากถึง ๖๔,๘๖๘ เมตริกตัน (๕) และมันสำปะหลังอัดเม็ดเพื่อเลี้ยงสัตว์อีก ๑๗,๘๑๐ เมตริกตัน ญี่ปุ่น และไต้หวัน ก็ได้สั่งซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยเพิ่มขึ้นอย่างน่าสังเกตเป็นจำนวน ๓๘,๒๓๘ เมตริกตัน และ ๔๖,๖๗๖ เมตริกตัน ตามลำดับ เพราะฉะนั้นรัฐบาลจึงควรที่จะศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดทั้งสามประเทศนี้ และประเทศอื่น ๆ โดยใกล้ชิด เพื่อที่จะได้ส่งเสริมให้การค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง

(๕) สำนักงานมาตรฐานสินค้า

ของไทยมีตลาดที่มั่นคงและกว้างขวางยิ่งขึ้น

๓.๒ ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ของไทย การควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังนับว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะผู้ซื้อในต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ประเทศที่เป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรป จะเข้มงวดในเรื่องคุณภาพมากแต่การกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในแต่ละประเทศจะแตกต่างกันไปบ้าง เช่น ประเทศเยอรมันตะวันตก จะเข้มงวดเรื่องคุณภาพน้อยกว่าประเทศเนเธอร์แลนด์ และเบลเยียม

ในประเทศเนเธอร์แลนด์จะมีองค์การซึ่งใช้ชื่อว่า CLO (Quality Control Organization of the Dutch Co - Operative) ทำหน้าที่ควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่นำเข้ามาโดยผู้ผลิตอาหารสัตว์ ซึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ได้กำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไว้ดังนี้

- (๑) จะต้องมียี่สิบแปดเปอร์เซ็นต์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๐.๐
- (๒) เส้นใยไม่เกินร้อยละ ๕.๐
- (๓) สิ่งเจือปนไม่เกินร้อยละ ๓.๐
- (๔) ความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๔.๐

นอกจากนี้ผู้นำเข้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกสัญญาซื้อขายได้ ถ้าตรวจพบว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่นำเข้ามาไม่ตรงตามมาตรฐานข้อใดข้อหนึ่ง

(๖) International Trade Centre UNCTAD - GATT, The Market for Manioc as a Raw material for Compound Animal Feedingsuffs, International Trade Centre Publications 1968

ดังต่อไปนี้

- (๑) มีปริมาณแป้งต่ำกว่าร้อยละ ๖๘
- (๒) มีเส้นใยเกินกว่าร้อยละ ๗
- (๓) มีสิ่งเจือปนเกินกว่าร้อยละ ๕

เนื่องจาก CLO มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมการผลิตอาหารสัตว์ของประเทศเนเธอร์แลนด์มาก เพราะฉะนั้นไม่เพียงแต่สมาชิกสหกรณ์เท่านั้นที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวมาแล้ว แต่ปรากฏว่าแม้ผู้ผลิตอาหารสัตว์ซึ่งมิได้เป็นสมาชิกของ CLO ก็ยังถือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ CLO ด้วย

ในประเทศเบลเยียมได้กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไว้ดังนี้

- (๑) จะต้องมีค่าความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๓
- (๒) เส้นใยไม่เกินร้อยละ ๖
- (๓) แร่ธาตุไม่เกินร้อยละ ๔.๕

สำหรับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังซึ่งนำเข้าโดยผู้ผลิตอาหารสัตว์ซึ่งเป็นสมาชิกของ Association Professionnelle des Fabricants d' Aliment Composés pour Animaux of Belgium จะต้องผ่านการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพโดยห้องทดลองของเอกชนชื่อ Oleotest เท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศผู้ผลิตมันสำปะหลังที่สำคัญเหล่านี้ต่างก็ถือว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นในฐานะที่ประเทศไทยเป็นผู้ส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกเป็นอันดับหนึ่งของโลก และต้องพึ่งตลาดยุโรปเป็นสำคัญ ก็ควรที่จะต้องเข้มงวดกวดขันในด้านการผลิตและควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังให้ได้มาตรฐานตามที่ประเทศผู้ซื้อกำหนด

สำหรับการควบคุมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ส่งออกนั้น ประเทศไทยเคย
ประสบปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อยู่ระยะหนึ่ง กล่าวคือ
ในระยะเริ่มแรก ระหว่างปี ๒๕๐๕ - ๒๕๑๓ ทางราชการมิได้ดำเนินการตรวจ
สอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเอง แต่ได้มอบหมายให้บริษัทประกอบธุรกิจ
ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ซึ่งได้รับอนุญาตจากสำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นผู้
ทำการตรวจสอบ และให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยเป็นผู้ออกใบรับรอง -
มาตรฐานสินค้า แต่ปรากฏว่าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังซึ่งผ่านการตรวจสอบจาก -
บริษัทเหล่านี้แล้วก็ยังมีคุณภาพไม่สม่ำเสมอ และบางครั้งมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน
ที่กำหนดไว้ เนื่องจากบริษัทผู้ตรวจสอบเอกชนมักปฏิบัติงานไม่รัดกุมเพียงพอ
ทำให้ผู้ซื้อในต่างประเทศขาดความเชื่อถือ จึงได้ร้องเรียนต่อทางราชการเสมอ
ว่า ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยมีคุณภาพต่ำ ซึ่งทางราชการโดยสำนักงานมาตรฐาน
สินค้านี้ได้พยายามแก้ไขปัญหานี้ โดยการปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
ให้สูงขึ้น และสอดคล้องกับมาตรฐานของต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้แก้ไขระบบ
การตรวจสอบมาตรฐานสินค้านี้ให้รัดกุมยิ่งขึ้น และในขณะเดียวกันได้พยายามที่จะ
อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ส่งออกมากที่สุด ประกอบกับผู้ผลิตและผู้ค้าผลิตภัณฑ์มัน
สำปะหลังที่ประกอบการค้าควยความสุจริตก็ได้องเห็นความสำคัญของคุณภาพ จึง
ได้ให้ความร่วมมือกับทางราชการเป็นอย่างดี โดยได้พยายามปรับปรุงคุณภาพของ
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังให้สูงขึ้น จึงปรากฏผลว่าในระยะหลัง ๆ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
ของไทยเริ่มมีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ จนกระทั่งปี ๒๕๑๗ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่ส่ง
ออกมีคุณภาพเป็นที่พอใจและเชื่อถือของผู้ซื้อและผู้ใช้ในตลาดยุโรป จนได้รับคำชมเชย
จากสมาคมผู้ค้าธัญพืชแห่งนครแฮมเบอร์ก ประเทศเยอรมันตะวันตก ซึ่งเป็นสมาคม
ที่มีอิทธิพลมากในวงการค้าธัญพืช

แต่อย่างไรก็ดีปรากฏว่าในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๗ นี้ คณะกรรมการมาตรฐาน

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ โดยกำหนดให้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ต้องได้รับการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรมว่ามีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งพระราชกฤษฎีกานี้ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในวงการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมาก ว่าพระราชกฤษฎีกานี้จะเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

(๑) พระราชกฤษฎีกานี้มีผลทำให้เกิดการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน เพราะในขณะนี้สำนักงานมาตรฐานสินค้า กระทรวงพาณิชย์ ก็ได้ดำเนินการตรวจสอบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอยู่แล้ว และปรากฏว่าผลการปฏิบัติงานก็ได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ โดยปริมาณการส่งออกได้เพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าสังเกตตั้งเฝ้าเกล้ามาแล้ว

(๒) การใช้พระราชกฤษฎีกานี้ อาจจะมีปัญหาในด้านการปฏิบัติอยู่มาก คือกระทรวงอุตสาหกรรมอาจไม่มีกำลังเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะทำการตรวจสอบการผลิตผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโรงงาน ซึ่งมีกระจัดกระจายอยู่ทั่วประเทศเป็นจำนวนมากได้อย่างทั่วถึง

(๓) การควบคุมหลายช่วงตอนและซ้ำซ้อนงานกันย่อมก่อให้เกิดความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการส่งออกเพิ่มสูงขึ้นโดยใช่เหตุ เป็นการขัดต่อนโยบายการส่งเสริมสินค้าขาออกของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการควบคุมคุณภาพเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐาน นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยมาก ตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว

รัฐบาลควรที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหานี้โดยรีบด่วน โดยการพิจารณาเปรียบเทียบผลกึ่งผลเสียที่จะไ้รับจากการควบคุมในแต่ละขั้นตอนโดยยึดถือหลักว่าคุณภาพของผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังส่งออกจะต้องตรงกับความต้องการของผู้ซื้อในตลาดต่างประเทศ กล่าวคือต้องกำหนดมาตรการและวิธีการตรวจสอบที่รัดกุมและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานการตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันจะต้องเป็นวิธีการที่อำนวยความสะดวกและลดค่าใช้จ่ายแก่ผู้ส่งออกอีกด้วย เพื่อเป็นการส่งเสริมการส่งสินค้าออกตามนโยบายของรัฐบาล

๓.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการขนส่ง เนื่องจากผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังที่ส่งออกจะใช้การขนส่งทางทะเลทั้งหมด วิธีการขนส่งที่ปฏิบัติกันอยู่ในขณะนี้ผู้ส่งออกจำเป็นต้องพึ่งบริการของบริษัทเรือที่มักจะรวมกันเป็นกลุ่มที่เรียกว่าชมรมการเดินเรือ (Shipping Conference) ชมรมการเดินเรือเหล่านี้มักจะขึ้นอัตราค่าธรรมเนียมอยู่เสมอ ซึ่งทำให้การส่งผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังออกของไทยได้รับความกระทบกระเทือน ควบคุมเหตุที่ผู้ส่งออกจำเป็นต้องพึ่งบริการของบริษัทเรือนี้เอง ทำให้ผู้ส่งออกไม่มีอำนาจในการต่อรองกับบริษัทเรือเลย ชมรมการเดินเรือส่วนใหญ่สามารถตั้งเงื่อนไขในการขนส่งได้ตามใจชอบ ซึ่งก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้ส่งออกอยู่เสมอ

ปัญหาการส่งผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังทางทะเลที่ผู้ส่งออกประสบอยู่ในขณะนี้ อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

(๑) ปัญหาการขาดแคลนระวางเรือบรรทุกผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังไปตลาดต่างประเทศ และบางครั้งเรือเข้ามารับสินค้าไม่ตรงตามกำหนดเวลา การที่มีเรือเข้ามารับผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังน้อยลง ผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังที่ผลิตได้ก็ต้องเก็บรักษาไว้เพื่อรอการส่งออกทำให้มีต้นทุนการส่งออกสูง บในบางครั้งผู้ส่งออกจะประสบปัญหาว่าบริษัทเรือจักระวางให้ไม่ทัน หรือจักระวางให้ไม่พอเพียงที่จะบรรทุกผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังทั้งหมดได้ในคราวเดียวกัน ทำให้ผู้ส่งออกได้รับความเสียหาย

เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเช่าโกดังเก็บสินค้าเพื่อรอเรือเที่ยวต่อไป ทำให้สินค้าบางส่วนได้รับความเสียหายและคุณภาพเสื่อมลง

(๒) ภาวะว่างเรือสูง ชุมรมการเดินเรือที่ไทยใช้บริการเป็นประจำมักจะขึ้นการว่างบรรทุกสินค้าอยู่เสมอ โดยอ้างสาเหตุค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงขึ้น และค่าของเงินตราของประเทศที่สำคัญของโลกเปลี่ยนแปลงค่าเสมอภาค เช่นการประกาศลดค่าและเพิ่มค่าเงินของสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเยอรมัน และในประเทศอุตสาหกรรมในยุโรปอีกหลายประเทศเมื่อปลายปี ๒๕๑๔ ประกอบกับการเกิดวิกฤติการณ์น้ำมันมีราคาสูง ซึ่งเป็นผลจากกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (OPEC) ประกาศขึ้นราคาอยู่เรื่อย ๆ นับตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๖ เป็นต้นมา ทำให้ชุมรมการเดินเรือทั้งหลายประกาศเพิ่มอัตราค่าว่างเรือบ้าง โดยอ้างว่า เป็นการชดเชยความเสียหายอันเกิดจากการปรับปรุงค่าของเงินตราสกุลต่าง ๆ และเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานซึ่งสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้การส่งออกผลิตภัณฑ์น้ำมันสำปะหลังของไทยได้รับความกระทบกระเทือน ปัจจุบันการว่างเรือมีแนวโน้มสูงขึ้นอยู่ตลอดเวลา และทำให้ต้นทุนการส่งออกของไทยสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

ขอเสนอแนะ

(๑) ปัญหาการขาดแคลนระวางเรือหรือเรือเข้ามาไม่ตรงตามเวลา เป็นปัญหาที่แก้ไขค่อนข้างยาก ลำพังผู้ส่งออกจะไม่มีอำนาจต่อรองกับบริษัทเรือซึ่งมีชุมรมเรือสนับสนุนอยู่อย่างแข็งขันใด ฉะนั้นกระทรวงพาณิชย์จึงควรจะหาทางช่วยเหลือผู้ส่งออก โดยทำการเจรจาต่อรองกับชุมรมเรือและบริษัทเรือที่เกี่ยวข้องโดยตรง เพื่อขอร้องให้จัดเรือเข้ามารับสินค้าอย่างเพียงพอและตรงตามเวลา

(๒) สนับสนุนการจัดตั้งสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ (Shipper's Council) เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวแทนผู้ส่งสินค้าทางเรือทั้งหมดของประเทศ ในการเจรจาต่อรอง

กับชมรมเรือ การจัดตั้งสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือนี้จะทำให้อำนาจการต่อรองของ
ผู้ส่งออกสูงขึ้น

สำหรับการจัดรูปงานของสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ^(๗) ควรจัดตั้ง
หน่วยงานอิสระขึ้น ๒ หน่วย คือ สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ กับหน่วยงานอื่น ๆ ที่
เกี่ยวข้องเรียกว่า หน่วยศึกษาค่าระวาง (Freight Study Unit)

สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือเป็นงานในหน้าที่ของส่วนเอกชน และเป็นสถาบัน
แห่งเดียวที่ทำหน้าที่แทนบรรดาผู้ที่มีผลประโยชน์จากการใช้บริการขนส่งทางทะเล
และทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการเจรจากับชมรมเรือ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุน -
ควมการออกกฎหมายโดยเฉพาะเพื่อการจัดตั้งสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ ซึ่งจะมี -
อำนาจแต่ผู้เดียวในการเจรจากับชมรมเรือ

หน่วยศึกษาค่าระวาง หน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานถาวรซึ่งอยู่ในความ -
รับผิดชอบของรัฐบาล ซึ่งทำหน้าที่เก็บรวบรวมศึกษาและวิเคราะห์สถิติข้อมูลต่างๆ
ในด้านการขนส่งทางเรือที่เกี่ยวข้องเป็นประจำ อันจะเป็นประโยชน์แก่สภาผู้ส่ง -
สินค้าทางเรือ และรัฐบาลในการเจรจาทอรองกับชมรมเรือ

๔. ภาวะการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยในอนาคต

การค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยในอนาคตคาดว่าจะมีแนวโน้มสูงขึ้น โดย
เฉพาะมันสำปะหลังอัดเม็ดซึ่งมีปริมาณการส่งออกสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในระยะ ๕ ปี
ที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี ๒๕๑๓ และคงจะสูงขึ้นไปอีกถานโยบายการเกษตรรวมกันของ
ประชาคมเศรษฐกิจยุโรปจะไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ทำให้อัตราภาษีนำเข้าที่เรียก
เก็บจากผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังสูงกว่าอัตราที่ใช้อยู่ในขณะนี้ สำหรับการค่าแปงมัน -

(๗) วรเวทย์ ช่างรังลักษณะ, สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ, โรงพิมพ์ชาวพาณิชย์ ๒๕๑๖

สำหรับหลังนั้น เท่าที่ผ่านมามีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย แต่ก็คาดว่าในปีต่อ ๆ ไป จะเริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้น

จากการวิเคราะห์สภาพการณ์ต่าง ๆ เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน พอจะเป็นที่เชื่อได้ว่าปริมาณการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของโลกจะมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วย เหตุผลดังต่อไปนี้ คือ

๔.๑ การขยายตัวของอุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป เนื่องจากประชากรในยุโรปส่วนใหญ่มีรายได้สูงขึ้น จึงต้องการบริโภคอาหารจำพวกโปรตีน ซึ่งได้แก่เนื้อสัตว์ต่าง ๆ มากขึ้น ทำให้การผลิตปศุสัตว์ - ขยายตัวอย่างรวดเร็ว มันสำปะหลังซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบอย่างหนึ่งในการผสมอาหารสัตว์จึงสูงตามไปด้วย จากการคาดคะเนของฟิลลิปส์^(๘) เกี่ยวกับความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อเลี้ยงสัตว์ในยุโรปพบว่า ปริมาณการใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ปี ๒๕๒๓ อาจจะสูงกว่าปี ๒๕๑๓ ประมาณ ๒ - ๖ เท่า และประมาณการใช้ในแต่ละประเทศไว้ดังนี้

(๘) Truman P. Phillips. Cassava Utilization and Potential Markets, International Development Trade Centre, Canada 1974

	ต่ำสุด (เมตริกตัน)	สูงสุด (เมตริกตัน)
เนเชอรัลแลนด	๑,๐๒๐	๒,๓๘๐
ฝรั่งเศส	๑๕๗	๑,๙๕๐
เคนมารค	๕๕๘	๑,๒๒๗
เยอรมันตะวันตก	๖๗๗	๑,๑๖๑
อังกฤษ	๔๗๒	๔๔๗
เบลเยียม	๔๗๒	๗๒๕
อิตาลี	<u>๑๑๗</u>	<u>๕๗๗</u>
รวม	<u>๓,๔๗๓</u>	<u>๘,๙๖๗</u>

๔.๒ ผลผลิตขี้ผึ้งทั่วโลกตกต่ำเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ และ พ.ศ. ๒๕๑๗ นี้ จึงทำให้เกิดการขาดแคลนขี้ผึ้งสำหรับใช้เลี้ยงสัตว์ และราคาขี้ผึ้งอยู่ในระดับสูง เช่น ขาวโปก ขาวฟ่าง และตัวเหลือง ดังนั้นผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังซึ่งมีราคาต่ำกว่าขี้ผึ้งทุกชนิดจึงมีส่วนได้เปรียบในด้านการค้า

๔.๓ บางประเทศเริ่มสนใจที่จะทดลองนำมันสำปะหลังไปใช้ประโยชน์ในการทำอย่างอื่นนอกจากใช้ในการเลี้ยงสัตว์ เช่น ประเทศเกาหลีใต้ได้เริ่มสั่งซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยไปใช้ในการผลิตแอลกอฮอล์ และเลี้ยงสัตว์ เป็นการทดลองตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ และในปี ๒๕๑๗ เกาหลีใต้สั่งซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากไทยไปเป็นจำนวนถึง ๘๒,๘๗๘ เมตริกตัน^(๕) และกลายเป็นตลาดที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของไทย

๔.๔ อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ใช้แป้งมันสำปะหลังกำลังขยายตัวอย่าง

(๕) สำนักงานมาตรฐานสินค้า

อย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังสูงขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะญี่ปุ่น มีปริมาณนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นมาก เนื่องจากแป้งขาวโพลและแป้งมันฝรั่งมีราคาสูงกว่าแป้งมันสำปะหลัง และเนื่องจากญี่ปุ่นผลิตแป้งได้ไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นพอจะเป็นที่เชื่อได้ว่า ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยในอนาคตจะเพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ดีเนื่องจากการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยกับต่างประเทศมีปัจจัยหลายอย่างซึ่งควบคุมไม่ได้

(Uncontrollable factors) เข้ามามีอิทธิพลอยู่มาก จึงทำให้เป็นการยากลำบากที่จะพยากรณ์ปริมาณการส่งออกในอนาคตให้มีความถูกต้องแน่นอน เพราะปัจจัยบางอย่างถ้าเปลี่ยนแปลงไปจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจะมีผลกระทบต่อภาวะการค้าอย่างรวดเร็ว เช่น นโยบายการเกษตรร่วมกันของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป นโยบายการจำกัดปริมาณนำเข้าแป้งมันสำปะหลังของญี่ปุ่น เป็นต้น จากการวิเคราะห์ปริมาณการส่งออกของไทยในอนาคตโดยใช้วิธี **Least Square Method** ประมาณว่า ในระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ จะมีปริมาณผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกทั้งหมดดังนี้คือ

ตารางที่ ๒๔

การคาดคะเนปริมาณการส่งออกของไทย ระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑

ปี	ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังใช้เลี้ยงสัตว์	แป้งมันสำปะหลัง	รวม
๒๕๑๗	๑,๔๐๖,๘๖๔	๒๑๑,๗๘๓	๑,๖๑๘,๖๕๗
๒๕๑๘	๑,๕๐๓,๐๒๐	๒๒๐,๕๒๒	๑,๗๒๓,๕๔๒
๒๕๑๙	๑,๕๘๘,๑๗๗	๒๒๘,๒๕๐	๑,๘๑๖,๔๒๗
๒๕๒๐	๑,๖๘๕,๓๓๓	๒๓๗,๘๗๘	๑,๙๒๓,๒๑๒
๒๕๒๑	๑,๗๘๑,๔๘๘	๒๔๖,๗๐๗	๒,๐๒๘,๑๙๖

หมายเหตุ : คู่มือการคำนวณในภาคผนวก

จากการคาดคะเนปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยระหว่างปี ๒๕๑๗ - ๒๕๒๑ ปรากฏว่า ปริมาณการส่งออกมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี แสดงให้เห็นว่า ภาวะตลาดที่น่าจะเป็นไปได้ (Potential Market) คอนข้างแน่นอน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดที่ปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งควบคุมไม่ได้จะไม่เปลี่ยนแปลงไปจนมีผลกระทบกระเทือนต่อการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยดังกล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตาม การที่จะประสบความสำเร็จในด้านการค้ากับต่างประเทศนั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งทางราชการและฝ่ายเอกชน นอกจากนี้ควรมีการศึกษาและติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดอยู่เสมอ เพื่อที่จะรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนการผลิต การตลาด ตลอดจนแก้ไขอุปสรรคต่าง ๆ ให้หมดสิ้นไป เพื่อให้มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทยตลอดไป

๕. ความช่วยเหลือของรัฐบาลในการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทย

๕.๑ การให้ความร่วมมือในด้านการตลาดเพิ่มขึ้น ปัจจุบันตลาดผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยที่สำคัญ ๆ มีอยู่เพียงไม่กี่ประเทศ ซึ่งได้แก่ เนเธอร์แลนด์ เยอรมันตะวันตก ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา นับว่าเป็นการเสี่ยงอย่างยิ่ง เพราะถ้าประเทศลูกค้าเหล่านี้ลดปริมาณการสั่งซื้อหรือเลิกสั่งซื้อจากประเทศไทย ก็จะมีผลกระทบกระเทือนต่อภาวะการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นทางราชการจึงได้พยายามหาช่องทางที่จะขยายตลาดต่างประเทศให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยการช่วยเหลือจากประเทศที่น่าจะเป็นลูกค้าได้ (Potential Market) ให้หันมาสนใจผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังจากประเทศไทยช่วยเหลือจากรัฐบาลญี่ปุ่นให้เพิ่มโควตาการนำเข้าแป้งมันสำปะหลังจากประเทศไทยช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอันเป็นอุปสรรคในการส่งออก เช่น การเจรจากับชมรมการเดินเรือให้จัดส่งเรือเข้ามาบรรทุกสินค้าให้มากขึ้น โดยทางราชการพยายามอำนวยความสะดวก

สะดวกแก่บริษัทเรือในกรณีที่เขาได้รับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง การขอความช่วยเหลือ
จากต่างประเทศให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาทำการวิจัยเพื่อปรับปรุงด้านเทคนิคการผลิต -
และการวางแผนทางตลาดให้กับประเทศไทย เป็นต้น

๕.๒ การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน รัฐบาลได้ช่วยเหลือผู้ส่งออก โดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินอีกด้วย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาขาด-
แคลนเงินทุน และช่วยลดต้นทุนการส่งออก ส่วนประกอบที่สำคัญของต้นทุนการส่งออก
ของผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง ได้แก่ ค่าซื้อสินค้า ค่าขนส่งภายในประเทศ ค่าสินค้าขา
ออก ค่าเก็บรักษาสินค้า ค่าประกันภัย ค่าใช้จ่ายในการบริการอื่น ๆ ค่าระวางสินค้า
และค่าดอกเบี้ยของเงินทุนที่กู้ยืมมาใช้ในการรวบรวมซื้อสินค้าออกไปจำหน่าย

โดยทั่วไปผู้ส่งออกมักจะมีทุนน้อย และมักจะต้องกู้ยืมเงินทุนมาใช้ในการ-
ประกอบการ ทำให้ต้นทุนการส่งออกสูง

ดังนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนการส่งสินค้าออก ธนาคารแห่งประเทศไทยได้
กำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จะรับช่วงซื้อลดตัวเงินค่าสินค้าออกที่ธนาคารพาณิชย์ได้
รับซื้อไว้จากลูกค้า ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับช่วงซื้อลด-
ตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ

๑. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจาก
การส่งสินค้าออก ซึ่งออกเป็นเงินบาทตามระเบียบดังต่อไปนี้

ก. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือได้เป็นผู้ออก

ข. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าอันสุจริต และออกตาม

(๑) เลตเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้ที่เปิดมาเป็นค่าสินค้า

(๒) สัญญาซื้อขายหรือคำสั่งซื้อสินค้าที่ได้รับจากผู้ซื้อสินค้าใน
ต่างประเทศ

- (๓) ตัวแลกเปลี่ยนซึ่งเกิดจากการส่งสินค้าออกที่มีกำหนดเวลาชำระเงิน (Usance Export Bill) และธนาคารพาณิชย์ซื้อไว้เพื่อส่งไปเรียกเก็บเงินจากต่างประเทศ หรือ
- (๔) ใบรับฝากสินค้าหรือเอกสารซึ่งเป็นหลักฐานแสดงว่ามีสินค้าที่จะส่งออกเก็บรักษาไว้ในสถานที่เก็บรักษาสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์ให้ความเชื่อถือ และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

- ค. ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินวันที่ผู้ส่งออกจะได้รับชำระค่าสินค้า แต่จะต้องไม่เกิน ๑๘๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยรับช่วงซื้อลด ถ้ามีการออกตัวแลกเปลี่ยนชนิดจ่ายเมื่อเห็นส่งไปเรียกเก็บตามข้อ ๑ ข (๒) หรือ (๔) ให้ถือว่ามีภาระเงินไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ออกตัวแลกเปลี่ยน สำหรับตัวแลกเปลี่ยนชนิดมีกำหนดเวลา (Usance Export Bill) ให้ถือว่าได้มีการชำระเงินไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดชำระเงินตามตัวแลกเปลี่ยน
- ง. เป็นตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารพาณิชย์ได้ซื้อลดไว้ในอัตราส่วนลดไม่เกินกว่าอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยไม่มีการเรียกประโยชน์อื่นใดเพิ่มเติม และจำนวนเงินตามตัวสัญญาใช้เงินต้องไม่สูงกว่าจำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์ให้ออกตัวกู้ยืม และมีการสลักหลังของธนาคารพาณิชย์โอนตัวสัญญาใช้เงินให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒. ธนาคารแห่งประเทศไทยจะรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินตามข้อ ๑. ในอัตราตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องอัตรารับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้

เงินที่เกิดจากการส่งสินค้าออก ซึ่งมีผลบังคับ ณ วันที่รับช่วงซื้อตกเป็นจำนวนไม่เกิน

- (ก) ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินตามเลขเตอร์ออฟเครดิต
- (ข) ร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเงินตามสัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อสินค้า
- (ค) ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินตามตัวแลกเปลี่ยน
- (ง) ร้อยละ ๕๐ ของมูลค่าสินค้าในใบรับฝากสินค้าตามหลักฐานที่ธนาคารพาณิชย์ประเมิน

๓. ในกรณีที่ผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินไม่ส่งสินค้าออกหรือส่งออกได้ไม่ถึงจำนวนตามที่ออกตัวสัญญาใช้เงินมาขายช่วงลตกภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๔ ข. เว้นแต่ในกรณีที่มิใช่เป็นความผิดของผู้ส่งออก ธนาคารแห่งประเทศไทยจะคิดเบี้ยปรับสำหรับส่วนที่มิได้ส่งออกนั้นตามอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และธนาคารพาณิชย์จะเรียกเก็บเบี้ยปรับนี้จากผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินได้ไม่เกินอัตราที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกเก็บ

๔. ธนาคารพาณิชย์จะขายช่วงลตกตัวสัญญาใช้เงินอันเกิดจากการส่งสินค้าออกแก่ธนาคารแห่งประเทศไทย ต้องปฏิบัติและยินยอมตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- ก. ต้องขออนุมัติต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ผู้ที่ประสงค์จะออกตัวสัญญาใช้เงินตามระเบียบนี้เป็นผู้ส่งออกที่พึงเชื่อถือใดก่อนตามหนังสือแนบท้ายระเบียบนี้
- ข. ต้องเป็นที่พอใจแล้วว่า ตัวสัญญาใช้นั้นเกิดจากการส่งสินค้าออกตามข้อ ๑. และต้องรับรองว่าจะจัดให้ผู้ออกตัวสัญญาใช้เงินส่งสินค้าออกไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในข้อ ๒. ภายในกำหนดเวลาตามเลขเตอร์ออฟเครดิต หรือสัญญาซื้อขาย หรือคำสั่งซื้อสินค้า หรือ

ภายในเวลาไม่เกินวันถึงกำหนดใช้เงินของตัวสัญญาใช้เงิน
ในกรณีออกตัวสัญญาใช้เงินตามใบรับฝากสินค้าแล้วแต่กรณี

- ค. เมื่อผู้ส่งออกได้รับชำระค่าสินค้าไม่ว่าจะเต็มจำนวนหรือบางส่วน
ก่อนวันที่ตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนดก็คิ หรือกรณีที่ให้ถือว่าได้มีการ
ชำระเงินตามขอ ๑. ค ก็คิ ธนาคารพาณิชย์จะต้องแจ้งให้
ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบโดยมิชักช้า และต้องชำระหนี้ตาม
ตัวสัญญาใช้เงินทั้งหมดหรือบางส่วนตามสัดส่วนที่ได้รับประโยชน์
ไปตามขอ ๒. แล้วแต่กรณี ให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย

การชำระหนี้ตามวรรคแรก ธนาคารแห่งประเทศไทยจะจ่ายส่วนลดสำหรับ
จำนวนที่ชำระคืนนั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัดส่วนในอัตราที่ได้รับช่วงซื้อลดไว้

- ง. ยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหักบัญชีเงินฝากของธนาคารพาณิชย์
เพื่อชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับ
ช่วงซื้อลดไว้ รวมทั้งการชำระหนี้ตามขอ ๔. ค และเพื่อชำระ
เบี้ยปรับตามขอ ๓.

ในกรณีที่เงินในบัญชีฝากของธนาคารพาณิชย์อาจมีจำนวนไม่พอหักใช้ตาม
ตัวสัญญาในเงินที่กล่าวข้างต้น ธนาคารพาณิชย์ต้องยินยอมให้ธนาคารแห่งประเทศไทย
จัดการจำหน่ายทรัพย์สินอื่นของธนาคารพาณิชย์ที่มีอยู่ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
ตามจำนวนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นสมควรได้ทันที เพื่อให้ได้เงินมาใช้ตาม
ตัวสัญญาใช้เงิน

๕. ธนาคารแห่งประเทศไทยสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงิน
หรือลดจำนวนเงิน หรือวงเงินที่จะรับช่วงซื้อลดลงโดยเฉพาะเมื่อมีกรณีอย่างหนึ่ง -
อย่างใดดังต่อไปนี้

- ก. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าธนาคารพาณิชย์ที่จะขาย
ช่วงลคตัวสัญญาใช้เงินนั้นปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติ
การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕
- ข. ได้มีการจำหน่ายทรัพย์สินของธนาคารพาณิชย์ตามข้อ ๔. ง
- ค. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่ามิพพฤติการณ์ในทำนองที่ไม่เป็น
ไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบนี้
๖. ผู้ส่งออกที่ไ้รับอนุมัติให้เป็นผู้ส่งออก พึ่งเชื่อถือได้อยู่แล้ว ให้ถือว่า
เป็นผู้ส่งออกพึ่งเชื่อถือได้ตามระเบียบการต่อไป

ความช่วยเหลือของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นนับว่าเป็นประโยชน์ต่อการค้า
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากปริมาณและมูลค่าส่งออก
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยตลอด ปีหนึ่ง ๆ ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
สามารถทำรายได้ให้กับประเทศคิดเป็นมูลค่านับพันล้านบาท และนับได้ว่ามีส่วนช่วยใน
การแก้ไขดุลการค้าที่ประเทศไทยยังเสียเปรียบบางประเทศอยู่ นอกจากนี้ผลิตภัณฑ์
มันสำปะหลังยังเป็นแหล่งที่มาแห่งรายได้ของประชากรหลายจังหวัดอีกด้วย ดังนั้น
ทางราชการและหน่วยงานของเอกชนที่เกี่ยวข้องควรที่จะร่วมมือกันในการปรับปรุง
แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่นับว่าเป็นอุปสรรคต่อการผลิตและการค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง
ของไทยให้หมดสิ้นไป เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นสินค้าออกที่สำคัญของ
ประเทศไทยตลอดไป

ภาคผนวก

การคาดคะเนความต้องการของตลาดในอนาคตจะใช้วิธี

โดยอาศัยตัวเลขสถิติปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทย (ตารางที่ ๒๐) มาใช้ในการคำนวณ โดยแบ่งข้อมูลตัวเลขที่ใช้ในการคำนวณออกเป็น ๒ ประเภท ตามลักษณะของการใช้ประโยชน์ คือ

(๑) ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ ซึ่งประกอบด้วย มันสำปะหลังอัดเม็ด มันสำปะหลังแห้ง มันสำปะหลังป่น และกากมันสำปะหลัง

(๒) แป้งมันสำปะหลัง

ในการคำนวณจะใช้ข้อมูลตัวเลขตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๔ จนถึงปีพ.ศ. ๒๕๑๖

การคำนวณหาแนวโน้มการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์

ปี พ.ศ.	X	Y	X ²	XY		
2504	- 6	215,770	36	- 1,294,620		
2505	- 5	290,206	25	- 1,451,030		
2506	- 4	305,923	16	- 1,223,692		
2507	- 3	586,427	9	- 1,759,281		
2508	- 2	577,524	4	- 1,155,048		
2509	- 1	533,647	1	- 533,647		
2510	0	582,687	0	0		
2511	1	745,249	1	745,249		
2512	2	853,896	4	1,707,792		
2513	3	1,182,162	9	3,546,486		
2514	4	962,656	16	3,850,624		
2515	5	1,149,504	25	5,747,520		
2516	6	<u>1,553,353</u>	<u>36</u>	9,320,118		
	ΣY	<u>9,539,004</u>	ΣX^2	<u>182</u>	ΣXY	<u>17,500,471</u>

ให้ Y แทนค่าแนวโน้มปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้
เลี้ยงสัตว์ หน่วย - เมตริกตัน

X เป็นคาสมมุติแทนระยะเวลา

$$Y = a + bX$$

$$a = \frac{\sum Y}{n} = \frac{9,539,004}{13} = 733,769.5$$

$$b = \frac{\sum XY}{\sum X^2} = \frac{17,500,471}{182} = 96,156.4$$

$$Y = 733,769.5 + 96,156.4 (X)$$

ปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเพื่อใช้เลี้ยงสัตว์ระหว่างปี 2517 - 2521

ปริมาณส่งออกในปี พ.ศ.2517 = $733,769.5 + 96,156.4 (7) = 1,406,864$ เมตริกตัน

$$2518 = 733,769.5 + 96,156.4 (8) = 1,503,020 \quad "$$

$$2519 = 733,769.5 + 96,156.4 (9) = 1,599,177 \quad "$$

$$2520 = 733,769.5 + 96,156.4(10) = 1,695,333 \quad "$$

$$2521 = 733,769.5 + 96,156.4(11) = 1,791,489 \quad "$$

การคำนวณหาแนวโน้มการส่งออกแป้งมันสำปะหลัง

ปี พ.ศ.	X	Y	X ²	XY		
2504	- 6	227,606	36	- 8,193,816		
2505	- 5	110,582	25	- 2,764,550		
2506	- 4	121,520	16	- 1,944,320		
2507	- 3	152,432	9	- 1,371,880		
2508	- 2	141,918	4	- 567,672		
2509	- 1	154,956	1	- 154,956		
2510	0	198,670	0	0		
2511	1	143,605	1	143,605		
2512	2	121,195	4	484,780		
2513	3	144,703	9	1,302,327		
2514	4	149,810	16	2,396,960		
2515	5	130,144	25	3,253,600		
2516	6	<u>161,870</u>	<u>36</u>	<u>5,827,320</u>		
	ΣY	<u>1,959,011</u>	ΣX^2	<u>182</u>	ΣXY	<u>1,588,602</u>

ให้ Y แทนค่าแนวโน้มปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลัง
X เป็นค่าสมมุติแทนระยะเวลา

$$Y = a + bX$$

$$a = \frac{\sum Y}{n} = \frac{1,959,011}{13} = 150,692.2$$

$$b = \frac{\sum XY}{\sum X^2} = \frac{1,588,602}{182} = 8,728.6$$

$$Y = 150,693.2 + 8,728.6 (X)$$

ปริมาณการส่งออกแป้งมันสำปะหลังระหว่างปี 2517 - 2521

ปริมาณส่งออกในปี พ.ศ.2517 = $150,693.2 + (8,728.6) (7) = 211,793$ เมตริกตัน
2518 = $150,693.2 + (8,728.6) (8) = 220,522$ " "
2519 = $150,693.2 + (8,728.6) (9) = 229,250$ " "
2520 = $150,693.2 + (8,728.6)(10) = 237,979$ " "
2521 = $150,693.2 + (8,728.6)(11) = 246,707$ " "